

Čj. R 13/99

V Brně dne 31. 10. 2000

V řízení o rozkladu, který proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže čj. S 36/99-230 ze dne 11. 6. 1999 ve věci porušení ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., podal účastník řízení LOM PRAHA s. p., IČ 00000515, se sídlem v Praze 10, Černokostecká 270, PSČ 100 38, zastoupený ing. Vladimírem Zasadilem, CSc., ředitelem, jsem podle ustanovení § 59 odst. 2 a ustanovení § 30 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., na návrh zvláštní komise ustavené podle § 61 odst. 2 téhož zákona

r o z h o d l

takto:

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže čj. S 36/99-230 ze dne 11. 6. 1999 **r u š í m** a správní řízení ve věci **zastavuji**.

O d ů v o d n ě n í

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) vydal dne 11. 6. 1999 rozhodnutí čj. 36/99-230, v jehož 1. výrokové části deklaroval, že účastník řízení LOM PRAHA s. p., se sídlem Černokostecká 270, 100 38 Praha-Malešice (dále jen „účastník řízení“), jako jediný výrobce leteckých pístových motorů řady M 132, M 137, M 332 a M 337 a tím i zpracovatel technické dokumentace, opakovaně od 1. 1. 1999 do vydání tohoto rozhodnutí odmítl poskytnout opravářskou příručku (knihu oprav) jinému soutěžiteli, který je držitelem platného oprávnění k provádění generálních oprav uvedených leteckých pístových motorů, čímž zneužil svého dominantního postavení na trhu provádění služby generálních oprav těchto motorů a porušil ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“ anebo „zákon o ochraně hospodářské soutěže“). Toto jednání Úřad ve 2. výrokové části účastníkovi řízení podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) zákona zakázal a za porušení zákona mu ve 3. výrokové části uložil pokutu 1 000 000,- Kč. Dále Úřad podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. e) zákona uložil účastníkovi řízení ve 4. výrokové části povinnost k nápravě vadného stavu tím, že ve lhůtě do 14 dnů od právní moci rozhodnutí poskytne opravářskou příručku (knihu oprav), popřípadě další dokumentaci potřebnou pro provádění generálních oprav uvedených leteckých pístových

motorů, těm soutěžitelům na území České republiky, kteří o ni požádali a jsou držiteli platného oprávnění k těmto opravám.

Proti tomuto rozhodnutí podal účastník řízení včas rozklad.

V rozkladu zejména namítl, že správní řízení bezpečně a beze všech pochybností neprokázalo zneužití dominantního postavení, kdy smyslem jeho jednání, které Úřad kvalifikoval jako porušení ustanovení § 9 odst. 3 zákona, byla realizace odpovědnosti výrobce za bezpečnost leteckého provozu. V průběhu řízení nebylo prokázáno, že by obecně odmítal poskytnout dokumentaci pro provádění údržby a oprav včetně generálních oprav subjektům, které jsou k těmto činnostem patřičně úředně autorizovány. Z tohoto důvodu má účastník řízení za to, že obecné uložení povinnosti v bodě 4. výroku, a to poskytovat tuto dokumentaci každému, kdo o to požádá, je-li držitelem platného oprávnění k provádění generálních oprav leteckých motorů, nemá oporu v provedeném dokazování, protože žádné jeho obecné odmítání poskytovat dokumentaci nebylo ve správním řízení zjištěno. Důvodem, pro který odmítal vydat opravářskou příručku (knihu oprav) společnosti PROZE, s. r. o., Klukovická 1527, Praha 5 (dále jen „PROZE“), byla jeho pochybnost, zda tato společnost je skutečně oprávněna provádět i generální opravy, neboť ze sdělení Úřadu pro civilní letectví (ÚCL), který Úřad obdržel dne 23. 4. 1999, vyplynulo, že společnost PROZE neprovádí generální opravy motorů řady M nejen proto, že nemá potřebnou opravářskou příručku, ale i proto, že nemá zajištěnou technologickou operaci – brzdění motorů. I toto podle účastníka řízení svědčí o správnosti jeho pochybností, zda je společnost PROZE v rámci údržby leteckých motorů automaticky oprávněna také ke generálním opravám a z tohoto titulu je jí povinen příručku poskytnout. Tyto pochybnosti u něj neodstranil ani obsah zápisu z jednání mezi ÚCL a Úřadem dne 26. 5. 1999, kdy účastník řízení považuje stanovisko ÚCL za nejednoznačné a vnitřně rozporné, přičemž bylo Úřadem vzato na zřetel jako jeden z rozhodujících důkazů pro odůvodnění rozhodnutí, aniž se Úřad sám zabýval právním rozbořem předpisů L8/A, JAR 145 a JAR 21.

Účastník řízení v rozkladu rovněž namítl, že stěžovatel, jehož stížnost byla podnětem k zahájení řízení, nikterak neprokázal pokus získat příručku prostřednictvím jiného autorizovaného distributora ač k tomu nepochybně možnost měl, přičemž takovýto dotaz ze strany Úřadu stěžovateli ani nebyl položen.

Podle účastníka řízení je z výroku rozhodnutí patrné, že je zaměřen na ochranu nikoli soutěže, ale jednoho soutěžitele, neboť v řízení nebylo prokázáno, že by obecně komukoli, kdo prokáže svou způsobilost k provádění generálních oprav leteckých motorů řady M ve smyslu platných předpisů, odmítl poskytnout potřebnou technickou dokumentaci. Pokud jde o společnost PROZE, účastník řízení má za to, že Úřadu dostatečně vysvětlil proč této společnosti dokumentaci neposkytl a domnívá se, že svým jednáním zákon o ochraně hospodářské soutěže neporušil. Z těchto důvodů účastník řízení v závěru rozkladu navrhl, aby předseda Úřadu napadené rozhodnutí v celém rozsahu zrušil.

Podle ustanovení § 59 odst. 1 správního řádu jsem napadené rozhodnutí přezkoumal v celém rozsahu. S ohledem na skutkovou podstatu deklarovaného porušení zákona jsem se v první řadě zabýval správností vymezení relevantního trhu a postavení účastníka řízení na tomto trhu. Konstatuji, že Úřad při vymezení relevantního trhu po stránce věcné, geografické a časové postupoval správně a rovněž tak není pochybností o tom, že na relevantním trhu generálních oprav leteckých pístových motorů řady M-332 A, AK, M-337 A, AK, M-132 A,

AK a M-137 A, AK účastník řízení zaujímá dominantní postavení ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 a odst. 2 zákona.

Podle ustanovení § 9 odst. 3 zákona „*Monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů, ani na úkor veřejného zájmu.*“. Předpokladem kvalifikace určitého jednání dominantního soutěžitele, jako zneužití tohoto postavení ve smyslu zákona, je spolehlivé zjištění, že tímto jednáním prokazatelně vznikla újma jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, anebo je na úkor veřejného zájmu. Výrok o zneužití dominantního postavení může tedy Úřad vyslovit pouze v případě, prokáže-li příčinnou souvislost mezi protisoutěžním jednáním dominantního soutěžitele a zmíněnou újmu či úkorem veřejného zájmu. Konstataci újmy však výrok o porušení zákona postrádá, pouze obecně odkazuje, že účastník řízení neposkytl opravářskou příručku (knihu oprav) *jinému soutěžiteli*, čímž své dominantní postavení zneužil. Vlastní odůvodnění rozhodnutí, které nenahrazuje výrok, ale pouze odůvodňuje výrokem deklarované porušení zákona, pak obsahuje tvrzení, že újma byla způsobena společností PROZE. Ve výroku tak chybí vazba mezi 1. a 4. výrokovou částí, neboť zatímco bod 1. výroku deklaruje zneužití pouze vůči jednomu nejmenovanému soutěžiteli, kdy až z odůvodnění rozhodnutí je patrné, že tímto soutěžitelem je společnost PROZE, bod 4. výroku účastníkovi řízení ukládá povinnost nápravy vadného stavu vůči nespécifikované množině dalších subjektů, přičemž správní řízení neprokázalo, že ve vztahu k nim své povinnosti z titulu výrobce leteckých motorů a zpracovatele příslušné dokumentace porušil.

Ze správního spisu jsem zjistil, že účastník řízení z důvodů, které uváděl již v průběhu správního řízení a následně v rozkladu, skutečně odmítl poskytnout společnosti PROZE na její žádost opravářskou příručku (knihu oprav), jejíž znění schválené Úřadem pro civilní letectví je podmínkou pro vydání oprávnění k provádění generálních oprav leteckých pístových motorů. Na str. 15 napadeného rozhodnutí je pak konstatováno, že tímto jednáním účastníka řízení vznikla společnosti PROZE újma, neboť bez tohoto oprávnění nemohla po 1. 1. 1999 provádět generální opravy leteckých pístových motorů. Tato konstatace Úřadu v prvostupňovém řízení však postrádala důkazní oporu a vycházela pouze z tvrzení společnosti PROZE bez získání důkazů, že tato společnost v inkriminovaném období skutečně obdržela objednávky generálních oprav a tyto z důvodu chybějícího oprávnění byla nucena odmítnout.

V řízení o rozkladu byla proto společnost PROZE v zájmu spolehlivého zjištění skutečného stavu věci vyzvána k předložení těchto důkazů.

Společnost PROZE předložila písemné objednávky, popřípadě poptávky generálních oprav, které obdržela v průběhu 1. čtvrtletí 1999 včetně prohlášení o telefonických poptávkách. Od některých objednatelů bylo Úřadem vyžádáno sdělení, zda a z jakých důvodů společnost PROZE přijetí objednávky či poptávky odmítla. Z odpovědí vyplynulo, že odmítnutí oprav odůvodnila společnost PROZE „administrativním důvodem“, přičemž v případě jedné objednávky byl tento „administrativní důvod“ vysvětlen jako „zpochybňování platnosti opravářské dokumentace“.

Dále se prvostupňový správní orgán v řízení nezabýval významnou otázkou, zda chybějící opravářská příručka (kniha oprav), byla jediným důvodem, pro který Úřad pro civilní letectví nevydal společnosti PROZE zmíněné oprávnění.

Úřad pro civilní letectví při jednání na Úřadu dne 26. 5. 1999 sice sdělil, že podle jeho výkladu platných předpisů v oblasti letectví, zejména předpisů JAR 145 Organizace oprávněné k údržbě, L8/A Letová způsobilost letadel, a dalších souvisejících předpisů, měl účastník řízení povinnost předat společnosti PROZE opravářskou příručku (knihu oprav), nevyslovil se však k tomu, zda držba této příručky je jedinou podmínkou k vydání oprávnění pro provádění generálních oprav leteckých motorů. S objasněním požadavků, jejichž splněním podmiňuje ÚCL vydání tohoto oprávnění, souvisí námitka účastníka řízení, uplatněná jak v průběhu prvostupňového správního řízení, tak v rozkladu, že Úřad pro civilní letectví neudělil společnosti PROZE oprávnění nikoliv pro absenci opravářské příručky (knihy oprav), ale proto, že po 1. 1. 1999 nedisponovala schválenou zkušebnou pro ověřování výkonných charakteristik pístových motorů – tzv. brzdou a z tohoto důvodu jí i účastník řízení odmítl poskytnout požadovanou dokumentaci.

Úřad pro civilní letectví byl proto v řízení o rozkladu písemně dne 5. a 15. 11. 1999 vyzván, aby svá dřívější vyjádření v tomto směru doplnil a jednoznačně sdělil důvody, pro které společnosti PROZE v inkriminovaném období neudělil zmíněné oprávnění. Úřad pro civilní letectví se v dopise ze dne 16. 11. 1999 vyjádřil, že *„Společnost Proze, s. r. o., nemohla v období od 1. 1. 1999 do 31. 8. 1999 provádět generální opravy (GO), protože neměla schválenou zkušebnu pro ověřování výkonných charakteristik pístových motorů uvedených typů a současně neměla zajištěnou změnovou službu dokumentace. Důvodem pro nevydání oprávnění bylo nesplnění obou výše uvedených požadavků současně.“*. Dále v tomto dopisu ÚCL sdělil, že *„.... společnost Proze, s. r. o., nemohla provádět GO, protože nebyla schopna zajistit řádné odzkoušení motorů na ÚCL schválené zkušebně (bez toho nelze jiným způsobem uvolnit jakýkoliv motor po GO do běžného provozu).“*.

Z vyjádření Úřadu pro civilní letectví vyplývá, že chybějící opravářská příručka (kniha oprav) nebyla jediným důvodem, pro který po 1. 1. 1999 do 31. 8. 1999, resp. do vydání výjimky dne 18. 8. 1999, Úřad pro civilní letectví nevydal společnosti PROZE oprávnění k provádění generálních oprav leteckých motorů. Dalším důvodem k nevydání oprávnění byla skutečnost, že jmenovaná společnost neměla k dispozici zmíněnou zkušebnu. Pokud tedy společnosti PROZE vznikla újma např. ve formě škody z ušlého zisku z nerealizovaných objednávek generálních oprav, nejde o škodu zaviněnou pouze účastníkem řízení. Jeho odmítnutí poskytnout společnosti PROZE požadovanou dokumentaci, nebylo samo o sobě jedinou příčinou, že tato společnost se nemohla účastnit hospodářské soutěže na daném trhu po dobu od 1. 1. 1999 do 31. 8. 1999, resp. do 18. 8. 1999, kdy jí ÚCL z oprávnění poskytl výjimku. Nezabezpečení zkušebny bezpochyby nelze přičítat k tíži účastníka řízení, neboť bylo výlučně záležitostí jmenované společnosti.

Na základě shora uvedeného konstatuji, že v prvostupňovém správním řízení nebyl spolehlivě zjištěn skutečný stav věci. Dodatečné šetření v řízení o rozkladu pak prokázalo, že mezi jednáním účastníka řízení a újmou jiného soutěžitele ve smyslu ustanovení § 9 odst. 3 zákona není příčinná souvislost dána jednoznačně, neboť existoval i další důvod (nezajištění zkušebny), pro který se společnost PROZE nemohla v inkriminovaném období účastnit hospodářské soutěže na daném trhu. Nevydání oprávnění k provádění generálních oprav leteckých pístových motorů Úřadem pro civilní letectví tudíž nebylo závislé jen na poskytnutí opravářské příručky (knihy oprav) účastníkem řízení.

Po posouzení věci z hlediska zákona o ochraně hospodářské soutěže jsem dospěl k závěru, že v dané věci nedošlo k prokazatelnému naplnění skutkové podstaty ustanovení § 9

odst. 3 tohoto zákona. Návrhu účastníka řízení jsem proto vyhověl a podle ustanovení § 59 odst. 2 a § 30 správního řádu napadené rozhodnutí zrušil a správní řízení ve věci zastavil.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí se nelze podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb., dále odvolat.

Ing. Josef Bednář
předseda
Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Rozhodnutí obdrží:

LOM PRAHA s. p.
Černokostelecká 270
100 38 Praha 10

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 3. 11. 2000.

